

PANEL

TTB TARTIŞMALARI

Özen AŞUT*, Şükrü GÜNER**, Şükrü HATUN***,
Güray KILIÇ****, Veli LÖK*****, Selim ÖLÇER *****

1. Toplum ve Hekim: TTB, 6023 sayılı yasa ile, devletin hekimler arasındaki ilişkilerini düzenlemek amacı ile (korporatist bir mantıkla) kurulmuş, yarı-resmi bir kamu kuruluşu mudur? Yoksa, neredeyse devlet-karşıtlığı noktasına varan ve bu nedenle, devlet tarafından dışlanmış marjinal bir örgüt müdür?

Özen Aşut: TTB'nin kuruluş amacı korporatist bir mantık olabilir. Ancak en azından 1970'lerden beri, TTB bir demokratik kitle örgütü gibi çalışmaktadır. Devlet tarafından dışlanmaya çalışılıyor olması, bu özelliğini ortadan kaldırmaz. Kimi hükümetler TTB'yi göz ardı etmeye çalışsa da, genel kamuoyunun TTB'yi değerlendirmesi dikkate almak zorunda kalmaktadırlar. TTB gerçekleri dile getirdiği sürece, marjinallik tartışmasının fazla bir önemi yoktur. Can alıcı nokta, gerçekleri hekim kamuoyu ve genel kamuoyu ile yeterince paylaşmaktır.

Şükrü Güner: Kuruluşundan bugüne kadar 50 yıl geçmesine rağmen, nasıl bir TTB ? nasıl bir tabip odası ? soruları gündemden hiç düşmemiştir. Bu nedenle bu soruların tartışmaya açılmasını örgüt misyonunu bir kez daha değerlendirmek açısından son derece isabetli ve yararlı buluyorum. Görüşlerim bir taslak ve özet görüşlerdir. Canlı tartışmalarla zenginleşeceği açıktır.

Türk Tabipleri Birliği, sadece devletin hekimler arasında ilişkileri düzenlemek amacıyla oluşturulmuş, bir kuruluş değildir. Atama ile değil, seçimle oluşturulan bir kuruluştur. Seçimlerdeki demokratik temsiliyet, son Anayasa Mahkemesi kararı ile daha da pekişmiştir.

* Dr., Genel Pratisyenlik Enstitüsü Yönetim Kurulu Başkanı
** Dr., Türk Tabipleri Birliği Eski Genel Sekreteri
***Dr., Kocaeli Üniv. Tıp Fak. Çocuk Sağlığı ve Hast. Çocuk Endokrinoloji BD.
**** Dr., İstanbul Tabip Odası Yönetim Kurulu Üyesi
*****Dr., İzmir Tabip Odası Eski Başkanı
***** Dr., Diyarbakır Devlet Hastanesi

Birliğin kuruluş amacıyla, hekimler arasında ilişkilerin düzenlenmesi yanında, önem sırasına göre;

1. Mesleki etik kurallarının oluşturulması, uygulanması ve takibi,
2. Halk sağlığı üzerine görevler ve bu konuda resmi makamlarla işbirliği,
3. Üyelerinin hak ve menfaatlerini korumak gibi önemli işlevler yüklenmiştir.

Avrupa'da 19. yüzyılın ikinci yarısında kurulmaya başlayan hekim meslek birlikleri bizde 20. yüzyılın başlarında kurulmuştur. 1919 yılında kurulan Etibba Muhadenet (Dayanışma) Cemiyeti, bu Cemiyetin kuruluşunda yardımcı olduğu, 1928 yılında çıkartılan Yasa ile oluşturulan Etibba Odalarının kuruluş amacına da bakılacak olursa, aynı hedefler görülür. Türk Tabipleri Birliği bu görevlerini yerine getirirken bir yandan sosyal devlet yapısına yardımcı olurken diğer yandan ise siyasi yönetimle karşı karşıya gelecektir. Örneğin hekimlerin menfaatlerini korumak ve geliştirmek için talepler genel bütçeden daha fazla pay istemektir. Halk sağlığını korumak ve geliştirmek için talepler ise daha fazla yatırım ve hizmet demektir. Bunların yerine getirilmesi ise yönetimdeki iradenin siyasal tercihinin bağlıdır. Bu tercih istemlerle örtüşmezse, meslek kuruluşu ile yönetim arasında çelişki başlayacağı kaçınılmazdır.

Şükrü Hatun: Türk Tabipleri Birliği'nin korporatist bir mantıkla kurulduğunu ve uzunca bir süre böyle çalıştığını söyleyebiliriz. 1970'lerin ortasından itibaren TTB'nin muhalif bir kitle örgütü kimliği edindiğini ama bunun yanında yasa tarafından verilen görevleri yaparak devlette "pozitif" bir ilişkiyi de muhafaza ettiğini görüyoruz. Benim bildiğim kadarıyla -buna son 10 yıl da dahil- TTB hiçbir zaman devlet tarafından dışlanmış "marjinal" bir örgüt muamelesi görmemiştir; olsa olsa devletin TTB'ne , TTB'nin de devlete mesafeli duruşundan söz edebiliriz.

Güray Kılıç: TTB-Tabip Odaları 6023 sayılı yasa ile "mesleki deontolojiyi ve dayanışmayı korumak, tabipliğin kamu ve kişi yararına uygulanıp geliştirilmesini sağlamak ve meslek mensuplarının hak ve yararlarını korumak amacıyla" kurulmuş bir meslek örgütüdür. Yarı resmi bir kamu kuruluşudur. Tüm hekimleri kapsamayı hedeflemektedir. 80 öncesi kamu-özel tüm hekimlerin üye olması zorunlu iken, 80 sonrası kamu çalışanlarının zorunlu üyeliği sona erdirilmiştir. Ancak yasa ile tanımlanmış esas görevlerinden olan mesleki deontolojiyi ve dayanışmaya aykırı davranışların soruşturulup cezalandırılması görevi, kamu ya da özel, emekçi yada işveren tüm hekimleri kapsamaktadır. Türk Tabipleri Birliği kuruluş amaçlarından başlıcası olan hekim/hekim; hekim/hekim/devlet ilişkilerindeki mesleki ahlak kurallarına aykırılığı gidermek, ilişkileri düzenlemek, gerekiyorsa ceza vermek gibi bir işlevle yükümlü kılınmış/sınırlanmış bir yapı olarak kurgulanmıştır(Lonca, ahilik geleneği).

Hekimlik/hekimler gibi zaten seçkinci yanı olan meslek mensuplarının, özellikle kuruluş döneminde devletin/siyasi erkin öngördüğü modele uyum sağlamakta güçlük çekmedikleri biliniyor. Genellikle mesleğin önde gidenlerinin (üniversite hocaları, tıbbi otoriteler!) oda yöneticisi olduğu bu modelde, hekimleri devlet katında temsil eden, korporatist bir anlayışın hakim olduğu ortadadır. Ancak 1960 sonrası, ülkedeki siyasi değişim, özgürlük ve demokrasi rüzgarı, sağlıkta ve diğer alanlarda sosyalleşme toplumun tüm kesimlerini olduğu gibi hekim örgütünü de etkiledi.

Seçkinci, devletle uzlaşan, kendini hekimler arası sorunlarla kısıtlamış, sadece temsil eden bir yönetim anlayışından, hekimlik/sağlık sorunlarında sadece temsil eden değil, mücadele ve müdahale eden, aynen diğer toplumsal konularda da söz söyleyen anlayışa geçildi. 1970'li yıllar ülkenin koşulları gereği, sağlık/hekimlik alanına ilişkin spesifik söylemden, toplumun genel sorunlarının daha öne çıkartıldığı bir dönem oldu.

1980'li yılların sonu, 1990'lı yıllar Türk Tabipleri Birliği-Tabip Odaları kadroları, aslında hekimlik/sağlık sorunlarını toplumun genel sorunlarından soyutlamadan, ancak 1970'lerdeki gibi daha çok siyasal alana vurgu yapıldığı dönemden de gerekli dersleri çıkararak denge tutturmaya çalıştı. Sonuçta, devletin (yöneten iktidarların) kamuda çalışan hekimlerin haklarını budaması, halkın sağlık hakkına saldırı anlamına gelen reform çabaları, Türk Tabipleri Birliği ile devleti karşı karşıya getirmiştir. Devlet, TTB kadrolarını salt siyaset yapmak, marjinal kalmakla suçlamıştır. Ancak şu gerçeği de sözardı etmemek gerekir ki; Türk Tabipleri Birliği, sağlığın kamusal hizmet olması gereğine yaptığı vurgu ve bunun sonucu olarak sadece kamuda çalışan hekimleri ve sağlık hizmeti sunumunu önceleyen çabası, özel sağlık alanında hizmet üreten hekimlerin sorunlarına gerekli ilgiyi göstermediği kanısı uyandırmıştır.

Hükümetlerin son dönemlerde (yaklaşık 20 yıldır) uygulamak istedikleri ve kısmen hayata geçirdikleri sağlık politikaları, salt emeği ile geçinen (kamu/özel) hekimlerin

çoğunluğunun çıkarı ile uyuşmamaktadır. Ancak o denli yoğun bir propaganda uygulanmakta, hekimler ve halk bu değişikliği olumlu olarak algılamaktadır. Türk Tabipleri Birliği, ülkede gerçekleştirilmek istenen sağlık sisteminin, hekimler başta olmak üzere sağlık çalışanlarının ve halkın zararına olacağını, tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır. Aslında bu şekilde Türk Tabipleri Birliği'nin hekimlik dışı-hekimler çıkarına aykırı işler yaparak marjinal kaldığı propagandası tam da şimdi boşa çıkmaktadır. Doğrudur; 6023 ile devletin çizdiği çerçevenin dışına çıkılmaktadır. Bu alan marjinaldir. Ancak hekimlerin şikayet ettiği marjinal söylem, Türk Tabipleri Birliği'nin daha çok hekimlik/sağlık dışı işlerle uğraştığı, genel ülke siyaseti, insan hakları mücadelesinin öne çıktığı iddiasından kaynaklanmaktadır. Oysa şimdi Türk Tabipleri Birliği tam olarak hekimleri derinden sarsacak bir dönüşümde, hekimlerin ve halkın çıkarlarının ortak olduğu vurgusunu genel ülke siyaseti eleştirisi ile birleştirerek yapmaktadır. Bu da Türk Tabipleri Birliği'ni "marjinal" olmaktan çıkarmakta, ama devletin/siyasi iktidarın biçtiği rolü benimsemediği anlamına gelmektedir.

Veli Lök: TTB'nin hekimler arasındaki ilişkileri düzenlemek, hekimlerin devletle ve toplumla ilişkisini düzenlemek, toplumun sağlık sorunlarının çözülmesi için öneriler geliştirmekle görevli bir kurum olduğunu düşünüyorum.TTB'nin amacının sınırlanmasının, böyle yaygın bir örgütün yetersiz kullanılmasını getireceğini düşünüyorum.Gelişmiş ülkelerde bile çoklu amacın geçerli olduğunu örnekleri ile görmekteyiz.

Selim Ölçer: TTB'nin yarı resmi bir kamu kuruluşu (korporasyon mantığı ile işleyen) olmadığını ve olmak istemediğini herkes görüyor. Korporasyon işlevini kısmen yerine getirmeye çalışan, devlet karşıtı marjinal bir örgüt olmayı da üstlenmeyen meslek kuruluşu olma çabasındaki bir örgüt olduğu kanısındayım.

2. Toplum ve Hekim: Devletin, ekonominin ve toplumun yeniden yapılanmasından söz ediliyor. Bu yeniden yapılanma sürecinde, TTB nereye oturmaktadır? 1960'ların ifadesi ile kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü müdür? 1970'lerin söylemi ile, bir demokratik kitle örgütü müdür? 1980'lerden sonra yükselen değer olan sivil toplum örgütü müdür? Hepsinden bir parça var mıdır, yoksa hiçbiri midir?

Özen Aşut: TTB, hekim ve diğer sağlık çalışanlarının hakları ve halkın sağlığı amacına yönelik etkinliklerde bulunan özellikleri nedeniyle, zaman zaman sendikal işlevleri de olan kamu yararına çalışan bir kuruluştur. Bu nedenle, kuşkusuz kamu kuruluşu niteliği de bulunmaktadır. Önceki soruda da belirttiğim gibi, bir demokratik kitle örgütünün tüm yönlerini içinde barındırmaktadır. Önemli olan TTB'nin yaptıkları ve ulaştığı aşamadır. Ben hekimlerin ve halkın çıkarlarını savunan, sağlık alanında kamunun avukatlığını yapan bir örgüt tanımlamasının doğru olduğunu düşünüyorum. Bu tanım, ayrıca gelecekteki daha eşit ve adil bir toplum

düzeninin ön çalışmalarının yapıldığı bir yapıyı da içermektedir.

Şükrü Güner: Türk Tabipleri Birliği ne demokratik kitle örgütüdür ne de sivil toplum örgütü. Üyeliğin zorunlu olduğu, yasal zorunlu aidat alındığı, özel yasa ile kurulmuş ve alanında tek kuruluş olan bir örgüte, bu tanımlamaları yanlış buluyorum. STK diye adlandırdığımız kuruluşlara dünyada None Governmental Organization (NGO) ya da Public Volunteers Organization (PVO) deniyor. Şimdi düşünelim; Yasası Hükümetler tarafından o alana özel olarak çıkartılmış, bu Yasa'nın 4. maddesi ile iki yerde, "Resmi Makamlarla Karşılıklı İşbirliği Yapmak" ve "Resmi Makamlardan yardım sağlamak" ifadeleriyle görevlendirilmiş, Tabip Odalarının Haysiyet Divanlarının verdiği meslekten süreli men cezalarının uygulamalarını yine Resmi Makamlara bırakılmış bir kuruluşu, nasıl "Hükümetler Dışı Organizasyonlar" olarak görebiliriz? Türk Tabipleri Birliği, kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütüdür. Burada "kamu kurumu niteliği" kavramı çoğu zaman yanlış anlaşılmaktadır. Bu ifade "devlet kuruluşu" veya "Yönetime bağlı kuruluş" olarak ele almak doğru değildir. Kamu kurumu niteliğinde kuruluştan kasıt, geniş halk kesiminin yararına çalışan, kuruluş olarak ele alınmalıdır. Bu nedenle Türk Tabipleri Birliği, Türkiye sağlık sistemi üzerine, halk sağlığı ile ilgili alanlarda, üyelerinin hak ve menfaatlerinin korunmasında, geniş halk kitlelerinin ve geniş hekim kesiminin yararını gözeten, kendisine özgün, bağımsız politikalar belirleyecektir. Bu politikalarda, çoğunlukla siyasi iktidarlara çelişeceği açıktır.

Şükrü Hatun: Şimdiki zaman kipiyle konuşursak TTB, demokratik kitle örgütü yönelimi ile kamu kurumu niteliğinde meslek örgütü geçmişi arasında bir uzlaşma arayan ama esas olarak muhalif toplumsal hareket örgütü gibi davranmaya çalışan bir örgüt. TTB açısından bakıldığında ben demokratik kitle örgütü/sivil toplum örgütü sınıflamalarının gerçeği anlamamıza bir katkı sağlamadığı düşüncesindeyim. Sivil toplum örgütüne kategorik olarak olumsuz bir anlam yüklemeye de demokratik kitle örgütlerine kategorik olarak olumlu anlam yüklemeye de karşıyım. Ben kişisel olarak TTB'yi hep demokratik kitle örgütü olarak düşündüm ve öyle düşünmeye devam ediyorum. İşin esası 1990'da başlayan hareket TTB'ye böyle bir içerik kazandırma amacını da taşıyordu ve bizim bu konuda başarılı olduğumuzu düşünüyorum. Bu nedenle tartışmaların "icraat" üzerinden yapılmasını tercih ederim.

Güray Kılıç: Toplumun, devletin, ekonominin yeniden yapılandığı bu dönemde/süreçte aslında TTB ve benzeri örgütlerden beklenen teknik destek vermesidir. Nitekim GSS Yasa Tasarısında TTB'ye sağlık kuruluşları ile sigorta fonu arasında yapılacak sözleşme/fiyatlandırmada bir rol verilmiştir(Devletin sosyal alandan çekildiği, sağlığın kamusal niteliğinin ortadan kaldırıldığı bu süreçte, TTB'den beklenen sermaye (sağlık kuruluşları ile) ile hekimler arasındaki problemlerde aracı kılınması istenmektedir).

* Devlet/siyasi iktidar meslek örgütü türü yapılanmaları kendilerine destek olarak görmek isterler. Yasayla kurulmuş kamu kurumu niteliğinde meslek örgütü olmak, DKÖ ya da STÖ olmayı dışlamıyor. Tabi ki bu kavramlara ne türden anlamlar yüklendiği önemli.

* TTB'nin, sağlık alanına ilişkin politika üretmesi (doğaldır ki bunun ülkenin genel politik çizgisi ile ilişkisini ortaya koyması) yasa ile verilmiş bir görev. Şu anda 6023'ün yapmakla yükümlü kıldığı ödevler aslında hekimlik ortamının "etik" açıdan düzgün olmasını sağlamayı gerektiriyor. Yani tek tek sivrisinekleri öldürmek yerine bataklık kurutmak. Hekim/hekim, hekim/halk ilişkisi uygulanan sağlık modeli ile doğrudan ilişkili. para/müşteri/kar/işletme/piyasa/rekabet gibi sözcüklerin kurumların hakim olduğu bir sağlık ortamında "mesleki deontoloji ve dayanışmanın" ne hale geleceğini konuşmak bile yersiz. İşte Türk Tabipleri Birliği tam da asli görevini yerine getirmek için politika yapıyor.

Burada önemli olan, üyelerimizin çoğunluğunun çıkarlarını korumayı hedefleyen ve böylece üyeyle sahibi bir ilişki kurarak politikayı gerçekleştirilebilir. Bu nedenle bence burayla TTB bir sendikal örgütmüdür? Sorusunda eklemek gerekiyor. Her on yılda bir yönünün öne çıktığı örgüt değil, soruda belirtilen nitelemelerin gerçek anlamlarını da kapsayan, ancak bunu bir prizmanın değişik yüzleri gibi içeren bir örgüt olmak. Ancak öncelik, üyelerinin çoğunluğunun çıkarlarını savunma ve bunu ona hissettiren politikalarda olmalı. Eğer bu gerçekleşirse, DKÖ-STÖ olmanın, toplumun diğer sorunlarına takınılacak tavırlarda üye desteğini almanın mümkün olacağını düşünüyorum.

Veli Lök: Hepsinden bir parça bulunduğunu düşünüyorum. TTB bir meslek örgütüdür, kamu kurumu değildir. Meslektaşlarını temsil hakkını yasa ile elde etmiş bir örgüt olarak, yasada kendisine verilmiş görevler içerisinde belirtildiği gibi toplum sağlığı, ve meslektaşların toplum sağlığı karşısındaki tavırlarını örgütleme, bu konuda söz söyleme, topluma açıklama yapma hak ve görevine sahip bir kuruluştur. Bir taraftan meslektaşların birbiri ile ilişkisini, vatandaşla ilişkisini düzenlerken, bir taraftan toplum için sağlık yönünden faydalı veya zararlı hususların belirtilmesi görevi de mevcuttur. Karar organlarını demokratik yöntemlerle belirlemesi, yöneticilerin kararları uygulamakla görevli oluşu, TTB'nin bir bakımdan "demokratik kitle örgütü" olduğunu gösterir. TTB organları kararlarını alırken bir taraftan 6023 sayılı yasanın maddelerini göz önüne almak, bir taraftan toplumsal olayları değerlendirmek ve toplumsal verilerden etkilenmek durumundadır. Ülkemizde işkence gibi insan sağlığını en derinden etkileyen bir olay devam ederken, bu siyasal ve toplumsal olaydan TTB'nin etkilenmemesi mümkün değildir. Aynı şekilde, savaşlar insanların sağlıklı yaşam hakkını ortadan kaldırırken bu siyasal ve toplumsal olaydan TTB'nin etkilenmemesi de düşünülemez. Bu bakımdan da bir "sivil toplum örgütü" yönü ile hareket etme görevi olduğunu düşünebiliriz. Bütün bu değerlendirmeler TTB'nin yukarıda belirtilen örgütlenme türlerinin her birinden birer parçayı taşıdığını göstermektedir.

Selim Ölçer: Aslında hepsinden bir parça.

3. Toplum ve Hekim: TTB, önemli bir miktarda paranın dolaştığı, sermayenin önemli bir aktör olduğu sağlık sektörünün bileşenlerinden biri olan hekimlerin örgütüdür. Sermaye, sektörün "olmazsa olmaz" bir bileşeniyse, ondan bağımsız, onunla ilişki kurmayan bir sağlık çalışanı örgütü olabilir mi? TTB'nin "sermayeden bağımsız" tutumu-varsa-gerçekçi olmayan, ideolojik bir tutum mudur? Yoksa, gerçekçi olmadığı bile bile öne sürülen, temel bir ilke midir? 21.yüzyıl dünyası/Türkiye' sinde TTB, sermaye ile ilişkisini neye göre, nasıl düzenlemelidir?

Özen Aşut: Yüzyıllardır sermayenin egemenliği altında sürmekte olan dünya düzeni doğal olarak çelişkinin de içinde barındırmaktadır. Özellikle, küreselleşme de denen yeni dünya düzeni, ya da emperyalizmin bugünkü aşamasında, kapitalizmin alabildiğine katıksız ve acımasız uygulandığı bir dünyada, emekten yana güçlere her zamankinden çok gereksinim vardır. Sağlık alanının insancıl özelliği nedeniyle, TTB gibi örgütlerin sermayeden bağımsız örgütler arasında yer alması ayrı bir önemdedir. Bu duruşun doğal sonucu, TTB'nin etkinliği açısından sermayeden bağımsız tavrını sürdürmesinin yaşamsal bir özellik olması ve sermayeye karşı bir mücadeleyle de birlikte getirmesidir.

Şükrü Güner: İlaç Sanayi ile, özel hastaneler ve sağlık kuruluşlarıyla, tıbbi araç gereç ve sarf malzeme kuruluşlarıyla sağlık sektörü, önemli ölçüde sermayenin dolaştığı bir ortamdır. Ne yazık ki, Ülkemizdeki bazı meslek kuruluşları açtıkları laboratuvarlarla, kurdukları vakıflarla, sağlık ürünlere verdikleri reklam destekleriyle, bu özel kuruluşlarla iç içe geçmişlerdir. Bunun dışında üyelerine hizmet etme amacını aşan oteller, yatırımlar, kooperatifler de bu gidişin bir parçası olmuştur.

Tüm bu anlayışlar meslek kuruluşunun " kamu kurumu niteliği " kavramı ile çalışmaktadır. Meslek Odaları sermaye karşısında bağımsızlığını etkileyecek bu gibi girişimlerden kaçınmak zorundadır.

Türk Tabipleri Birliği sermaye karşısında bağımsızlığını korumalıdır. Ama bu onunla ilişki kurmamak değildir. İlaç Sanayicileriyle, özel sağlık kuruluşlarıyla, tıbbi teknoloji ile, Ülkemizin çıkarları için, hekimlerin ve hekimlik meslek uygulamasının yararları için, geniş halk kesimleri yararları doğrultusunda, ilişkiler kuracak, görüş ve düşüncelerini ifade edecek ve bunların gerçekleşmesi için kamu oyu yaratacağıdır.

Şükrü Hatun: Bence esas olan TTB'nin karar üretme ve uygulama süreçlerinde bağımsız olmasıdır. TTB verili toplumsal yapı içinde çalışan bir örgüttür, bu nedenle STED örneğinden olduğu gibi ilaç endüstrisi ile bazı ortak programlar içinde olmasında bir sakınca yoktur. Aynı şekilde sistem olarak karşı olsa da örneğin yarın "aile doktorluğu" sistemi gelirse bu hekimlerin Sağlık Bakanlığı ile kontratlarında taraf olmayı da (BMA örneği gibi) talep edebilmelidir. Doğru olan her gün gerçek dünya ile haşır neşir olarak, kitlesel meşruiyete önem vererek muhalif ve

bağımsız olmayı becermektir. Bu nedenle örneğin TTB Pratisyen Hekimlik Kongresi'nin şu andaki ilkeler temelinde ilaç endüstrisinin desteği ile yapılmasında da bir sakınca yoktur. Özetle TTB'nin sermaye dahil toplumsal yaşamdaki bir çok aktörle ilişkisi olacaktır ve bu ilişkilerinde "icra ortağı olmama" , "karar alma ve uygulamada bağımsızlık" ilkelerine göre davranılmalıdır. Benzer ilkeler devletle ilişkilerde de geçerlidir

Güray Kılıç: Sermayeden bağımsız, onunla ilişkisiz bir sağlık çalışanı örgütü olabilir mi? Aslında bu sorunun yanıtını sermaye ve hükümet veriyor. Hekim örgütü olarak TTB'ye nerede saf tutacağını gösteriyor. Maliye Bakanlığı-Özel Sağlık Kuruluşları arasındaki protokolde, işveren kuruluşları örgütleri sözleşmede muhatap alınmış:TTB'ye de orada emeğiyle çalışan kesimlerin temsilcisi/sesi olmak düşüyor. Bu anlamda sermayeden bağımsız yani onlar tarafından güdülendirilmeyen, ancak çalışanların temsilcisi olarak onların karşısında yer alan bir tarz izlemek gerekiyor. Yani Türk Tabipleri Birliği'nin sendikal yanı olmalı. Sermaye, tüm ağırlığıyla sağlık sisteminin az da olsa kalan kamusal yanını budamak, sağlık hizmeti sunumunu tamamen özelleştirmek istiyor.

Devletin tüm olanaklarını kendisine yönlendiriyor. Sağlıkta dönüşüm programı bir yandan sağlıkta sermaye birikimini halktan alınacak primlerle oluşturmaya hedeflerken, diğer yandan sağlık çalışanlarını güvencesiz, düşük ücretle, rekabet içinde çalıştırmayı amaçlıyor. TTB, politik olarak halkın sömürülmesinin bir aracı olarak sağlıkta sermaye birikim aracı, kaynak oluşturma yöntemine karşı çıkarken, asıl desteğini iş güvencesiz, rekabet içinde düşük ücretle çalışmak zorunda bırakılacak hekimlerden alacaktır. Bunun nesnelliği olduğuna inanıyorum. Gerek halen kamuda çalışan, ancak bir süre sonra GSS ile sözleşmeli, güvencesiz çalışmak zorunda kalacak olan; gerekse şu anda özel sağlık kuruluşlarından giderek daralan Pazar ve artan rekabet ortamında öncelikle daha ucuz emekle çalıştırılmak zorunda bırakılacak hekimler, gerekse de sağlıkta sermayenin yoğunlaşması ile kapanmak durumunda kalacak olan muayenehaneler TTB'ye sermayenin karşısında yer almanın nesnel desteğini sunacaklardır. Bunun gerçekçi olmayan salt ideolojik bir tutum olmadığını eğer iyi anlatılırsa, salt emeğiyle çalışan hekimlerin destek vereceğini 5 Kasım eylemi göstermiştir.

Hekimler öznel nedenlerle uzak durdukları örgütlerinden aslında böyle bir görevi yerine getirmesini bekliyor.

TTB sermaye karşıtı tutumunu netleştirirken bu şekilde bir yandan 6023'le verilen görevleri yerine getireceğini (etik kuralları savunacağını) diğer yandan da üyelerinin çıkarlarını savunacaktır.

Veli Lök: TTB, sağlık sektörünün önemli bileşeni oluşturulan hekimlerin örgütüdür. Sermaye, sağlık sektörünün olmazsa olmaz bir bileşenidir. Bu bakımdan, TTB'nin hekimler ile sermayenin ilişkisini izleme zorunluluğu vardır. İşte bu noktada hekimlerin örgütünün ikilemi ortaya çıkmaktadır. Hekimler geçimlerini

sağlarken, mevcut kapitalist sistem içerisinde hizmet üreten veya hizmeti yönlendiren bir yerde bulunmaktadır. Bu bakımdan hekim örgütünün (TTB), hekimlerin içinde bulunduğu sağlık sektörü ile ilişki kurmak zorunluluğu vardır. Bu işlevi yaparken daha çok bir hakemlik görevimi mi yüklenmelidir? Yoksa, bir sendikal örgüt gibi mi görev yüklenmelidir? Burada önemli bir ikileme ortaya çıkmaktadır. Bu konunun, meslektaşlarımızın bir çoğunu düşünmeye sevk ettiğini, ve konunun meslektaşlarımız arasında ve toplumda tartışıldığını bilmekteyiz. Ülkemizde hekimlerin ve diğer sağlıkçıların sendikal örgütlenmesinin güçlü olmayışı, hekim örgütünün (TTB) sendikal örgütün yüklenmesi gerektiği işlevi yüklenmekle karşı karşıya kaldığını günlük pratikten bilmekteyiz. Aslında hekim örgütünün sendikal örgütlenmeyi destekleyen, gerektiğinde arabuluculuk yapabilen bir işlev yüklenmesi daha doğru gözüküyor. Burada hekimlerin örgütünün bir sendika olmadığı unutulmamalıdır. Bu konu, diğer ülke deneyimleri de göz önüne alarak tartışılmalıdır.

Yurt dışındaki örgütler ve özellikle İngiltere ve Fransadaki örgütlerle deneyim açısından ilişki kurulması ve oradaki deneyimlerin ülkemizde kullanılması yararlı olacaktır. Bu özel konuda deneyim birikimleri konferanslar düzenleyerek alınabilir. Burada, hekimlerin hem TTB içinde hem de sağlık sendikalarında yer almaları ve mücadelelerini bir bakımdan sendikal mücadele şeklinde yürütmeleri gereği karşımıza çıkmaktadır.

Selim Ölçer: TTB'nin sermaye ile ilişkilerini bağımsız bir şekilde sürdürdüğünü söyleyebiliriz. Sermaye ile ilişkileri kopuk değil (zaten doğru da olmadığını düşünüyorum). Ancak kendi ahlaki ve moral değerlerini korumak, hekimliğin evrensel ilkelerini korumak, bağımsız, karşılıklı saygı ve gerektiğinde işbirliği yapabilen bir örgüt olduğu kanısındayım (Yapılan işbirliklerinin örnekleri var).

4. Toplum ve Hekim: TTB, tüm hekimlerin üye olduğu, hatta 1980 sonrası sadece özel çalışan hekimlerin üye olmaya zorunlu tutulduğu bir meslek örgütüdür. İçinde asistan, pratisyen, uzman hekimleri barındırdığı gibi, ücretli, kendi hesabına çalışan, işveren hekimleri, kamu ve özeldede çalışan hekimleri de barındırır. Bu durumda, hekimlerin tüm hekimlerin örgütü olmak yerine, emekçi hekimlerin örgütü olmayı tercih etmesi, doğru mudur? Bu, mümkün müdür? Yoksa, bu da ideolojik bir ilke ya da tercih midir?

Ya da tüm hekimlerin çıkarlarını, aynı anda savunmak mümkün müdür, bu çıkarlar arasında bir öncelik yapmadan sahiplenme olabilir mi?

Ozen Aşut: Emekçi hekimlerin örgütü olmayı tercih etmesi doğrudur, mümkündür ve gereklidir. Çünkü emekçi tanımlamasına giren hekimler, topluluğun ezici çoğunluğunu oluşturmaktadır. Kuşkusuz, ayrıca ideolojik bir tercihtir. Değişik kesimlerde çalışan emekçi hekimlerin çıkarlarını savunmak olanaklıdır. Bunun için, amaca yönelik iyi örgütlenmiş olmak gerekir. Çünkü sorunlar değişik kesimlerde oldukça farklıdır. Halen TTB'nin en önemli eksikliklerinden birisi, daha çok kamuda çalışan ve memur statüsündeki hekimlerin sorunlarıyla uğraşıp,

örneğin özel sektörde çalışan emekçi (ücretli ya da küçük işletmeci) hekimlerin sorunlarına uzak kalmasıdır.

Şükrü Güner: Türk Tabipleri Birliği sadece hekimlerin hak ve menfaatleri için kurulmuş bir örgüt değildir. Halk sağlığına ilişkin sorumlulukları vardır. İyi hekimlik uygulaması üzerine sorumlulukları vardır. Hekimlerin mesleki gelişmeleri üzerine sorumlulukları vardır.

Hekimler, pratisyen hekimleriyle, asistan hekimleriyle, uzman hekimleriyle, eğitim unvanı almış hekimleriyle, kamu hekimleriyle, özel hekimleriyle, özel kuruluş sahibi hekimleriyle çok kozmopolit bir yapı arz etmektedir. Her kesimin de kendine özgü sorunları vardır. TTB tüm hekimleri kapsayan bir örgüt olmak zorundadır. Sadece hekimlerin bir kesimini tercih eden bir yol doğru değildir. Tabii ki, daha fazla gündemi, sorunları en çok olan pratisyen, asistan hekimler, alacaktır. Ama bu sadece onların kuruluşu anlamına gelmemelidir. TTB ihtiyaç duyduğu her hekim kesimi için kendi içinde seksiyonlar oluşturmalı ve sorunlarını iyileştirilmesi için çalışmalar yapmalıdır. Bu çalışmalarda çizgi, hekim, hekimlik meslek uygulaması ve halk sağlığı menfaatlerinin denkleştirilmesi olmalıdır.

Şükrü Hatun: TTB, esas olarak emeği ile geçinen hekimlerin örgütüdür ve muayenehaneler dahil olmak üzere yukarıda sayılan hekimlerin hemen hepsi bu gruba dahildir. Zaten işveren olmuş hekimler " özel poliklinikler derneği", " özel hastaneler derneği" gibi kendi örgütlerini kurmuşlardır. Küçük bir azınlığı oluşturan bu hekim grubu için TTB'nin ayrıca bir şey yapmasına gerek yoktur. Bence TTB politikalarını emek eksenli belirlemelidir. Son 10 yıldaki seyir bence bu konuda da başarılı olduğunu göstermektedir.

Güray Kılıç: TTB, sağlık hizmeti üreten, bizzati emeği ile geçinen tüm hekimlerin örgütüdür. Yani kamu sağlık kurumlarında devlet memuru ya da sözleşmeli çalışan, özel sağlık kuruluşlarında güvencesiz, yaptığı iş başına ücret alan, muayenehanesinde hasta bakan tüm hekimlerin örgütüdür. Sermaye koyup işletme kuran ve buradan para kazanan hekimlerin değil, zaten onları başka örgütler temsil ediyor.

TTB, sağlık sisteminin tamamen özelleştirilmesine karşı çıkarken özel sağlık kuruluşlarını ve muayenehaneleri dışlayamaz. Bu alanda doğaldır ki öncelik, etik kurallara uygun sağlık hizmeti üretimini gözetlemek ve bu hizmeti üreten hekimlerin etik kurallara uygun çalıştığını denetlemek ve bunların haklarını korumaktır. Tüm hekimlerin çıkarlarını ancak yukarıda tanımladığını ortak paydada toplayarak savunabiliriz.

Aslında kamusal sağlık hizmeti üretimini de hem hekimlerin haklarını korumak hem de etik kuralların ancak bu şekilde sağlanacağı düşüncesi ile savunuyoruz. Rekabet yerine dayanışmayı müşteri yerine yurttaşı, para yerine bir insanlık hakkı olarak sağlığı koyuyoruz.

Hekim yetiştirmenin ilk basamağı olan tıp eğitiminden uzmanlık ve sürekli tıp eğitimine, uygun koşullarda iş güvenceli ve dayanışma içinde sağlık hizmeti üretilmesinin koşullarını hazırlamaya kadar birçok alan TTB'nin ilgi ve sorumluluk alanıdır. Burada öncelik

sıralaması olamaz. Yandaşlık/karşıtlığı da hekimin bizzati emeği ile sağlık hizmeti üretmesi ilkesi belirler. Bunun nerede üretildiği değil.

Veli Lök: Hekimlerin belirtilen kesimleri ile TTB'nin örgütlenmesi altında toplanması doğrudur. TTB'nin " tüm hekimlerin örgütü olmak yerine emekçi hekimlerin örgütü olmayı tercih etmesi "kanaatimca mümkün değildir. Mevcut yasal düzenleme buna imkan vermediği gibi bu düzenlemeyi değiştirme gücünde hekimlerde mevcut değildir. Bu sorunun çözülmesi, kanaatimca bir önceki maddede belirttiğim "hekimlerin hem TTB içinde hem de sendikal örgütlenme içinde yer almaları" yolu ile daha gerçekçi ve daha kolay olarak sağlanabilir. Sağlık alanında sendikalaşmanın gittikçe artması, genişlemesi bu yolun tutulduğu yönünde bir belirtirdir ve kanaatimca çok sağlıklıdır.

Selim Ölçer: Bir meslek örgütü olarak, TTB tüm hekimleri kapsamaya devam etmelidir. Siyasal duruş gerektiren durumlarda örgüt gerekeni yapmalıdır. Ancak çoğunluğun ekonomik ve etikal erozyona uğradığı bir ortamda yapılan tercih emekçi hekimlere öncelik tanımak olmalı kanısındayım. Bu siyasi terchi sorunu olarak algılanmamalı. İlke olarak eşitsizliklere karşı durmak hekimliğin özünde mevcuttur. Tüm hekimlerin çıkarlarını savunmak aynı anda mümkün olmayabilir. Öncelikler sırasına göre uğraşı planı yapmanın daha doğru olacağını düşünüyorum.

5. Toplum ve Hekim: TTB, özellikle insan hakları, hatta daha özel olarak söylenirse, "sol-radikal-siyasal aidiyetlerin" hakları ile -ilgilenmekte denmezse de- kamuoyuna çıkmış görünmektedir. Bu görüntü, bilinçli olarak TTB tarafından mı tercih edilmekte midir, yoksa bir çarpıtma mıdır? Başka bir bakışla, TTB, belki 1980 sonrası ülke koşulları nedeniyle ilgilenmek zorunda kaldığı, insan hakları "sevdası"ndan tümüyle vazgeçip, işi ehline mi bırakmalıdır? Böylelikle, belki de asıl görevi olan tıbbi etikle daha yoğun ilgilenmesi mümkün olmaz mı?

Özen Aşut: İnsan hakları, hekimlerin ve doğal sonucu olarak TTB'nin ilgi alanlarından birisidir, böyle olmak durumundadır. Ancak TTB nesnel bir konumda ve herkese eşit uzaklıkta olmalıdır. Böyle olursa, çarpıtmalar da önlenebilir.

Şükrü Güner: Türk Tabipleri Birliği'nin asli görevlerinden birisi de insanın sağlıklı yaşama hakkıdır. İnsan sağlığına zarar veren her uygulama karşısında olması ve uygulamalarla mücadele etmesi görevidir. Bu noktada dün idam cezasının kaldırılması için verdiği mücadele doğrudur. Dün verdiği düşünme ve örgütlenme özgürlüğü, Türk Ceza Yasasının 141, 142. maddelerinin kaldırılması için verdiği mücadele doğrudur. İşkence ve kötü muameleye karşı olması doğrudur. Her türlü baskıcı davranışa, dil, din, cinsiyet, ırksal ayrımcı davranışlara karşı olması doğaldır.

Tüm bu çalışmalarda gözetileceği hedef Ülkemizin çağdaş, medeni, gelişmiş ülkeler arasında yer alması ve ulusal bütünlüğü olmalıdır.

Tabii, bu çalışmalarda TTB kendisini, bir insan hakları derneği gibi, siyasi bir parti gibi, tutuklu ve hükümlüler derneği gibi görmemeli, gündemini sürekli bu çalışmalarla doldurmamalıdır. Konuları çalışma alanlarından biri olarak ele alıp, sorunlara kendi alanından, halk sağlığı, sağlıklı yaşama hakkı, hekimlik ve hekimlik uygulamaları açısından ele almalıdır.

Şükrü Hatun: TTB, uzunca bir süredir demokratik hakların korunması ve geliştirilmesi çerçevesinde gayet tutarlı, içtenlikli ve yaptıklarını insanlara anlatmayı da beceren bir çalışma içinde olmuştur. Gururla söylenmelidir ki bu görevini 1990-1994 gibi Kürt sorununun en alevli olduğu dönemde en netameli konularla uğraşarak da yerine getirmiştir. Devlet ve egemen kamuoyu aktörleri zaman zaman TTB'ni marjinalize etmeye çalışmışlar, son ölüm oruçları olayında olduğu gibi başarılı da olamamışlardır. Bence TTB'nin dışa dönük söylemi ve politikaları yeteri kadar sol ve yeteri kadar tutarlıdır. Daha fazlasını istemek "sol-radikal siyasi grupların" TTB'ne tesir etmeyi bizzat performans olarak görme hevesinden kaynaklanmaktadır. TTB, geçmişte olduğu gibi insan hakları konusunda ödünsüz ve demokrat tutumunu sürdürmelidir ve zaten bu TTB'nin en önemli etik görevidir

Güray Kılıç: Bizim gibi demokrasi fukarası, insan hakları ihlallerinin yoğun olduğu bir ülkede, örgütün bu yönünün öne çıkması doğal. Bunun örgütü zayıflatmaya yönelik negatif propaganda olduğunu düşünüyorum. TTB'nin özellikle merkezi düzeyde takındığı tutumun dozunda olduğu kanısındayım. Ancak ustalık/hüner, olağandışı dönemlerde TTB'nin çekilmek istendiği ve böylece zayıflatıldığı, üyelerinin gözünde asli görevini yapamadığı yanılması yaratan bu durumu tersine çevirmektir. Her türlü insan hakkı ihlalinin asli alanı olan sağlığı bozucu bir etki yaptığını vurgu yapılmalıdır. Hekimlerin daha nitelikli sağlık hizmeti üretmelerinin ve hak aramasının ancak demokratik bir ortamda gerçekleşebileceği üyelere anlatılmalıdır. Bunun yöneticilerin, üyelere daha yoğun teması ile aşılabileceğini düşünüyorum. Tıbbi etik/insan hakları birbirinden ayrılamaz..

Veli Lök: TTB'nin insan hakları ihlalleri ve özellikle işkence ile ilgilenmeleri onların tercihinden kaynaklanmamaktadır. İşkencenin tedavisi ve önlenmesi ile uğraşmaları onların etik görevlerinden doğmaktadır. İnsan sağlığı ile uğraşan hekim, onu bozan her etkenle mücadele etmek görevini tıp etiği ile zaten yüklenmiştir. İşkence ile uğraşan örgütlenmeler incelendiğinde, bu örgütlerin kurulmalarında hekimler daima çekirdeği oluşturmaktadır. Bu konuda dünyada önder kuruluş olan RCT ve IRCT'nin örgütlenmesinin bu şekilde ortaya çıktığını bilmekteyiz. Diğer ülkelerde ve bizim ülkemizde de benzer yol izlenmiştir. Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TIHV)'nin kuruluşunda 1/3 oranında TTB temsilcileri yer almıştır. IRCT'nin işkenceye karşı uluslararası örgütlenme gerçekleştirdiği ülkelerde, hemen daima o ülkenin Tabipler Birliği ile ilişki kurulmuştur. Dünya Tabipleri Birliği (WMO) yayınladığı bildirimlerde, işkence ile savaşmada daima yol gösterici olmuştur. Ülkemizde işkenceye karşı örgütlenmede ve insan haklarına sahip

çıkamada TTB'nin uluslararası alanda örnek bir yeri mevcuttur. TTB yöneticilerinin idam cezasına karşı durmadaki tavrı, uluslararası önemli bir örnek olarak sürekli dile getirilmektedir. Ayrıca, TİHV'in kuruluşuna katkı, TTB merkezinde kurulan "İnsan Hakları Kolu", Tabip Odalarında oluşturulan "İnsan Hakları Komisyon"ları, "Muayene ve Rapor Komisyon"ları yoluyla tabip odalarının "Alternatif Tıbbi Raporlar" hazırlaması, İstanbul Protokolü'nün oluşumuna katkıları, TTB'nin uluslararası saygınlığını artırmaktadır.

Selim Ölçer: İnsan hakları açısından TTB'ye getirilen ve getirilmek istenen eleştiriler haksızlıktır. Bu eleştirileri yapan insanların Evrensel Bildirgeden, Dünya Hekimler Birliği sürecinden habersiz oldukları kanısındayım. En azından ülkedeki tıbbi deontoloji tüzüğü'nün anlamını bilmiyorlar. Ancak insan hakları konusunda görevini yapmaya çalışan örgütümüz daha çok insan hakları-hekimlik öznesine yoğunlaşmalı.

6. Toplum ve Hekim: TTB, yasasına bakıldığında bir hekim örgütüdür. Oysa, tıpkı "insan hakları" gibi, kamuoyuna daha çok "halk sağlığı" ve "hasta hakları" söylemi ile çıkmaktadır. Bu ülkede, hekimlerin haklarını savunan başka bir örgüt olmamasına, hastaların haklarını-hem de hekim düşmanlığına vardırıarak-savunan onlarca kurum ve örgüt olmasına karşın, TTB'nin halk sağlığı ve hasta haklarını öne çıkarmasının anlamı var mıdır? Hatta hekim ve hasta haklarını birlikte savunmak, aslında hekim haklarını ikinci plana atmak değil midir?

Özen Aşut: Her ikisi birlikte ele alınmazsa, hekim hakları da savunulamaz. 5 Kasım eyleminin başarısında, halk sağlığı söylemi nedeniyle halkın desteğinin önemli payı olmuştur. TTB, daha etkili olmak için çok yönlü etkinliğini sürdürmek zorundadır.

Şükrü Güner: Hekim hakları ile hasta hakları asla bir biriyle çelişen iki kavram değildir. Siyasi iktidarlar bugünkü sağlık düzeyimizin sorumlusudur. Bugünkü sağlık sistemimizin sorumlusudur. Bu kadar ağır günahı olan ama politikayı (!) çok iyi bilen sorumluluklarından, tereyağından kıl çeker gibi, sıyrılmış ve hekimle hastaları karşı karşıya bırakmıştır. Meslek kuruluşumuz bu değerlendirmeye hekim hak ve menfaatlerini savunurken, hasta haklarını da savunması doğrudur. Hekim haklarının hizmet verdikleri hastaları yanlarına alarak kazanılacağına inanıyorum. Ama bunun da TTB'nin bir hasta hakları derneği gibi çalışmasının da doğru olmadığına işaret etmek istiyorum.

Şükrü Hatun: Yaşamın bu tür ikilemlere sığmadığını hepimiz biliyoruz. Hekimler kendi görevlerini iyi yapabilmek için doğrudan sağlık politikaları ve toplum sağlığı ile ilgilenmesi gereken bir meslek grubudur. Bu nedenle TTB'nin toplum sağlığı ve hasta hakları ile uğraşması "sol" bir tercihin sonucu değil, bir çok tabip birliği programına bakılırsa hekim örgütlerinin asli görevleri arasındadır. Yine TTB'nin son 10 yıllık tarihi hekim hakları ile hasta haklarını birlikte savunmanın mümkün olduğunu, sağlık hizmetlerini ilgilendiren temel değerlerin hem hekimlere hem de hastalar için geçerli

olduğunu öğreten başarılı çalışmalar ile doludur. Bazı kritik tartışmalarda- bıçak parası ve neşter operasyonu gibi- TTB'nin açıklıkla gerçekleri söylemesi ve sağlık hizmetleriyle ilgili temel değerlere sahip çıkması gereklidir. Ben hekim ve hasta haklarını birbirini bütünleyen bir şekilde en iyi TTB tarafından savunulabileceğini düşünüyorum. Örneğin sağlık hizmetlerinde piyasa egemenliğine karşı çıkmak hem hastalar hem de hekimler için gereklidir ve bunun savunmak için Marksist olmaya da gerek yoktur. Bugün dünyada İngiliz İşçi Partisi de dahil bir çok "sosyal demokrat parti" paraya değil ihtiyaçlara dayan bir sağlık hizmeti anlayışını savunmaktadır. Bence bütün mesele TTB'nin karşı çıkışlarının bir çok tarafla paylaşmayı becerip, en doğruyu biz söyleriz tutumunda olmamasıdır.

Güray Kılıç: TTB'nin sağlıkta dönüşüm programı ve bunun eleştirisi hekim hakları ile hasta haklarının ortak olduğunu ortaya koymuştur.

Sağlıkta özelleştirme, kamu sağlık kurumlarının tasfiyesi, işletmeleştirme, aile hekimliği modeli, GSS, esas olarak halkın sağlık hakkını kısıtlarken, hekimlerin özlük/ekonomik haklarını zedeliyor. Hekime sözleşmeli çalışma düzeni içinde, güvenceli, emekliliğine yansıtacak bir gelirden ziyade, müşteri olan hastadan alacağı para ile geçimini sağlanacağı bildiriliyor.

Birbiri ile rekabet içinde olan hekimlerin dayanışma duygusunu yitireceği, diğer sağlık çalışanları ile bir ekip sunumu hizmeti üretemeyeceği ve dolayısıyla nitelikli sağlık hizmeti üretmenin koşullarının kalktığı bu ortamla hekim-hastaların haklarının zedeleneceği ortadadır.

Emeği ile geçinen tüm hekimlerin sorunlarına sahip çıkarak eğitimden özlük ekonomik haklara ve burada sermaye sahibi hekimler ile araya mesafe koymak; iş güvencesi olan, ekonomik-özlük haklarını kamusal kaynaklardan karşılayan hekimin daha iyi sağlık hizmeti üreteceği ve bu şekilde hasta haklarının daha iyi korunacağı vurgusunu yapmak. Devletle zıtlaşmak değil, halkın ve sağlık çalışanının aleyhinde olan iktidarla zıtlaşmak ve bunu üyelerine anlatmak gerekiyor.

Selim Ölçer: Günümüz siyasal ortamı ve yaşadığımız ekonomik sosyal olaylar gerçekte çok zor bir süreç. Bu ortamda TTB'nin hekimlere daha çok sahip çıkması gerektiği kanısındayım. Halk sağlığı, hasta hakları söylemi TTB'ye güveni ve saygınlığı artırır. Bu davranış hekim haklarını arka plana atmaz. Ancak hekimlerin dayanılması artık çok zor sorunlarıyla daha fazla emek ve uğraşı gerektirmektedir. Piyasanın acımasız egemenliğine karşı durmak doğru bir tavidir. Ancak bu ortam bir veridir. Gerçeklik olarak, hekimlerin bence %70'den fazlası piyasanın bağımlısı. Bu insanların sorunlarını yok sayamayız. Genel politik tavır ve umutsuz söylemler sorunları çözmiyor. Pratikte de bu sorunların çözümü için çaba gerekiyor. Genel olarak TTB'nin hattını doğru buluyorum. Biraz daha hekimlerin (özlük hakları, maaş, iş güvencesi, sağlığı, çalışma koşulları, ehliyet-lyakat, idare ile ilişkilerindeki olumsuzluklar, eğitim) sorunlarıyla uğraşmanın iyi olacağını düşünüyorum.